

Методичний коментар до уроку “Заряд бадьорості”

У ритмі польки

Усміхнене місто

- Пригадайте, як ви йшли до школи. Що веселого помітили?
- Чи буває усміхнена погода? Коли саме?
- Що поліпшило вам настрій? Про що зараз згадуєте?
- Чи можна сказати, що дорога до школи була усміхненою? Коли ще таке буває?
- Що хотілося наспівати? Привітайтеся з однокласниками та однокласницями, наспівуючи цю мелодію.

Веселі вулиці

Уявіть, що ви потрапили в незнайоме місто, роззираєтеся навкруги.

- Що бачите? На що передусім звертаєте увагу?
- Як ви відрізняєте одне від одного міста, селища, вулиці?

У кожному місті є свої цікавинки. В Україні є усміхнене місто — Одеса. Щороку 1 квітня тут відбувається яскравий фестиваль сміху “Гуморина”, інші веселі заходи. Здається, вулиці цього міста привітно усміхаються за будь-якої погоди. Дивіться! *Показуємо дітям плаский будинок (презентація “[Веселі вулиці](#)”).*

- Що дивовижного ви помітили? Чим незвичайний цей будинок?
- Як ви його назвали б?

Здивувалися? Ще б пак! Але ж у цьому будинку в майже звичайних квартирах живе чимало людей! Хочете розгадати загадку? Підказуємо: пригадайте геометричні фігури і спробуйте подумки обійти будинок.

Звісно, плаский будинок зовсім не плаский: архітектор побудував його у формі трикутної призми. Тому ми одразу й не бачимо бокової стіни.

- Побудуйте модель такого будинку з конструктора ЛЕГО. Чи з усіх боків будинок дивує?

На вулицях інших міст також можна побачити чимало дивовиж (презентація “[Веселі вулиці](#)”).

Запропонуйте дітям роздивитися будинки та розповісти про них, придумати назви. А потім нехай пригадують своє рідне місто/селище і шукать його архітектурні дива.

Знайомимося з композитором

Йоганн Штраус — австрійський композитор, скрипаль, диригент. Старший син Йоганна Штрауса.

Народився у Відні. Батько Йоганна Штрауса, знаменитий музикант, бажав, щоб його син став банкіром. Однак, майбутній композитор не був згоден із батьком, і вчився грати на скрипці потайки від нього, не без допомоги матері.

Відучившись із волі батька у Вищому комерційному училищі, Штраус паралельно здобув музичну освіту й отримав блискучі рекомендації іменитих викладачів.

У 1844 році організував власний концертний ансамбль, який потім переріс в оркестр і незабаром приніс популярність Штраусу як диригенту й композитору. У 1863-1870 роках Й. Штраус був диригентом віденських придворних балів.

1870 року відмовився від придворного диригування, що, однак, не завадило йому продовжувати гастролі з тріумфальним успіхом.

Шалену популярність Штраус здобув неповторним стилем своєї гри. Він одночасно грав на скрипці й управляв оркестром. Відвідавши концерт музиканта, композитор Ріхард Вагнер писав: “Незабутньою залишиться для мене кожна п’єса, у якій він диригує зі скрипкою в руках.”.

Штраус — найвидатніший майстер віденського вальсу й віденської оперети. Написав близько 500 творів танцювальної музики (зокрема 168 вальсів, 117 польок, 73 кадрили, 43 марші, 31 мазурку, 15 оперет, комічну оперу і балет), які підняв на високий художній рівень. Спирався на традиції Франца Шуберта, Клода Вебера, а також свого батька, симфонізував вальс і додав йому індивідуальної образності. Романтична натхненність, мелодійна гнучкість і краса, опора на австрійський міський фольклор обумовили популярність вальсів Штрауса.

Ще за життя Йоганн Штраус так прославився, що його 70-й день народження в 1895 році святкувала вся Європа.

Піцикато

Коли ходиш вуличками Одеси, то, здається, чуєш веселу музику. Наприклад таку.

Послухайте з дітьми польку “Піцикато” Йоганна Штрауса-молодшого.

- Чим полька відрізняється від інших танців?
- Який темп польки — повільний, швидкий, помірний?
- Музика написана у мажорі чи мінорі?
- Які ще слова допоможуть розповісти про польку?
- Подивіться, як виконують польку дитячі танцювальні колективи. Який рух танцю повторюється в обох виконаннях? Покажіть його.
- Проплескайте ритм польки.

Нагадайте дітям, що полька — швидкий, жвавий парний танець. Полька означає “половинний крок”, саме цей рух і є основним рухом танцю. Його батьківщиною вважають Чехію. Нині існують польки угорська, німецька, шведська, фінська, польська, і навіть уругвайська, бразильська та канадська.

Трік-трак

Дітям вже добре знайома полька, тому варто запропонувати їм послухати ще одну польку та порівняти музику різних польок.

Послухайте з дітьми польку “Трік-трак” Йоганна Штрауса-молодшого, подивіться як її виконують, знайдіть рух, що повторюється в різних виконаннях.

- Затанцюйте польку з однокласниками та однокласницями.
- Розкажіть про польку.

- Проплескайте ритм цього танцю.
- Що спільного в польок?
- Як гадаєте, чому композитор придумав таку дивну назву?
- Як композитор прикрашає музику?
- Прослухайте різні виконання польки “Трік-трак”. Яка з версій класична, а яка — сучасна обробка?
- Доберіть музичні прикраси та створіть акомпанемент польки.

Знайомимося з художницею

Євгенія Гапчинська — українська художниця. Постаць щастя № 1 — так вона себе називає. Її роботи легко впізнає будь-хто — дивовижні життєрадісні малюки, сюжети взяті з дитинства.

Художниця брала участь у понад 35 виставках, вона має персональні галереї в Києві, Дніпрі та Одесі. Роботи Євгенії продаються дорожче за твори інших сучасних українських художників. Є. Гапчинська співпрацює з видавництвом “А-ба-ба-га-ла-ма-га”, зокрема проілюструвала книжку Івана Малковича “Ліза та її сни”.

2010 року книжка “Піратські історії”, яку проілюструвала Євгенія Гапчинська, потрапила до каталогу найкращих дитячих книжок світу “White Ravens 2010”, що видає Міжнародна мюнхенська дитяча бібліотека.

Бешкетники

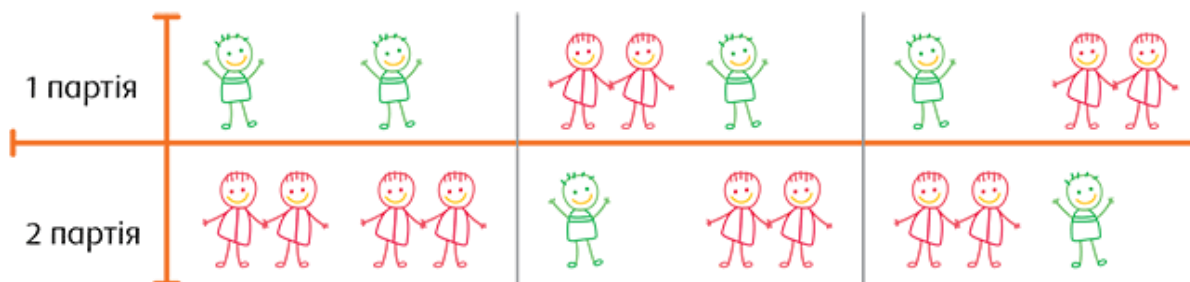
Що хочеться робити під такий музичний супровід? Можливо, щось бешкетне, як-от на картині Євгенії Гапчинської?

- Розкажіть історію, мить якої схопила художниця.
- Як ви думаєте, чи можна почути в картині польку “Трік-трак”?
- Послухайте польку Йоганна Штрауса-сина “Трік-трак” іще раз. Що ви уявляєте? Намалюйте картинку-ілюстрацію до музики.

Ритмічний оркестр

Сьогодні ритмики пропонують утворити оркестр. Спочатку вивчаємо партитуру — проплескайте ритм у кожному рядочку ручками і протупайте ніжками.

Ритмики намалювали 2 рядки ритму, тож об’єднайтеся з друзями у дві команди: перша тихенько протупує ритм першого рядочка, друга — гучно плескає в долоні ритм другого рядочка. Потім можна помінятися місцями.

- Що було б, якби обидві команди виконували ритм гучно?

Музична математика

Розв'язавши завдання з підручника, ви можете розширити їх. Запропонуйте дітям за картинками з вагами записати музичні рівняння за допомогою математичних операцій.

- Чому художник обрав саме ваги?
- Як іще можна було намалювати музичні рівняння?
- Чи правильно ритмики записали музичне рівняння? Поясніть свою думку.

A musical equation represented by notes and symbols. On the left side, there are four eighth notes (represented by a vertical stem with a flag) followed by plus signs (+). On the right side of the equals sign (=), there are two quarter notes (represented by a vertical stem with a horizontal beam).

- Чи можете ви записати музичне рівняння відповідно до тактів ритму? А порівняти тривалості ритмиків у тактах?

Цю роботу можна продовжити

За матеріалами уроку можна розгорнути проектну роботу, організувавши навколосвітню подорож "Польки світу".

Запропонуйте дітям дослідити, які ще польки композиторів-класиків слухають люди в різних куточках світу. Також запропонуйте дібрати до них картини або намалювати власні. Які польки створили сучасні композитори? У яких країнах світу польку вважають національним танцем?